

ת"פ 9594/04/16 - מדינת ישראל נגד שולמית כהן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 9594-04-16 מדינת ישראל נ' כהן

בפני כב' השופט אילן סלע

מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי), ע"י הגב' המאשימה
שרה כפיר, מתמחה

נגד

שולמית כהן ע"י ב"כ עו"ד איתמר בן גביר
הנאשמת

פסק דין

ביום 24.12.17 הוריתי על זיכוייה של הנאשמת מהעבירות שיוחסו לה בכתב האישום, ולהלן הנימוקים בהתאם להוראת סעיף 183 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

כתב האישום ותשובת הנאשמת

1. כנגד הנאשמת הוגש כתב אישום שייחס לה שתי עבירות של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 274(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק") ועבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק.
2. לפי המתואר בכתב האישום, ביום 22.07.15, לאחר השעה 16:00 הגיעו השוטר עודד לוי (להלן: "השוטר עודד") והמתנדב רפאל משה מלכין (להלן: "השוטר רפאל") ושניהם יחד: "השוטרים") לרח' שמואל הנגיד בירושלים. זאת, בשל קריאה שהתקבלה במוקד המשטרה בגין חשד לגניבה של מסמכים פנימיים מקליניקה סמוכה.
3. השוטרים הגיעו למקום והבחינו בנאשמת שענתה לתיאור של המעורבת באירוע וניגשו אליה. הם ביקשו ממנה להזדהות והיא מסרה להם את תעודת הזהות שלה. אחרי דין ודברים בנושא החזרת המסמכים שעל פי החשד נלקחו ללא רשות, הנאשמת קראה לעבר השוטר עודד: "מי אתה בכלל, אני לא מפחדת ממך, קח אותי לתחנה", "אתה בטח יצאת משכונת פשע, תראה איך אתה נראה, בטח גם רצחת ומי יודע כמה פעמים ישבת בכלא". כמו כן, ניסתה הנאשמת לחטוף את תעודת הזהות שלה מידי השוטר.
4. בשלב זה הודיעו השוטרים לנאשמת כי היא מעוכבת וביקשו ממנה להתלוות אליהם. בניידת המשטרה בדרך לתחנה, קיללה הנאשמת את השוטרים והניפה ידיה לעבר השוטר עודד.

5. בהגיעם לתחנת המשטרה, חרף ניסיונות הרגעה של הנאשמת מצד השוטרים, בעת שישבה הנאשמת בניידת, היא בעטה בשוטר רפאל ארבע פעמים ברגל ימין ואף ירקה על פניו. לנוכח התנהגותה, הוציאו אותה השוטרים מהניידת וניסו להרגיעה. הנאשמת בתגובה ניסתה לסטור בפניו של השוטר עודד ללא הצלחה, ירקה על פניו ובעטה ברגלו.

6. בשלב זה, ראש משמרת הסיוור השוטרת הודיה לויאני (להלן: "השוטרת הודיה") ששמעה את צעקות הנאשמת וראתה את המתרחש, הנחתה את השוטרים לעצור את הנאשמת. בתגובה קראה לעברה הנאשמת: "מטומטמת", "לכי לעזאזל" והמשיכה לקלל את השוטרים, תוך שהיא מניפה את ידיה.

7. בתשובה לאישום טענה הנאשמת כי לא לקחה מסמכים שקשורים אליה והיא אף קיבלה פיצוי בתביעה אזרחית שהגישה כנגד הקליניקה בגין תלונת שווא (תא"מ 19652-01-16 בבית משפט זה. בהליך זה נתבעו הן הקליניקה והן משטרת ישראל, להלן: "ההליך האזרחי"). היא עוכבה בחשד לגניבה, שלא הייתה, כשמעצרה לא היה חוקי. בהמשך, השוטרים התעמרו בה ופגעו בה. היא לא ירקה לעבר מי מהשוטרים, לא בעטה במי מהם ולא הכתה אותם. לדברי ב"כ הנאשמת, כתב האישום הוגש בשל כך שהנאשמת תבעה את משטרת ישראל בגין התנהלות השוטרים כלפיה באירוע נשוא כתב האישום.

8. המאשימה הצטיידה עם עדותה של הגב' הדסה לאיין מזכירת הקליניקה אשר דיווחה על גניבת המסמכים למוקד המשטרה; עם עדויות השוטרים עודד ורפאל, עם עדותו של מר יצחק פיליפסון אשר בחנותו שבקומת הקרקע בבניין בו מתגוררת הנאשמת ברח' הנגיד בוצע עיכובה של הנאשמת; עם עדות השוטרת הודיה; עם עדות של השוטר מוחמד דואימה שהיה קצין סיוור ונכח בחלק מהאירוע בתחנת המשטרה ועם עדות השוטרת מרב בוזנאח שגבתה את הודעות השוטרים וחקרה את הנאשמת. הנאשמת הצטיידה לצד עדותה עם עדות אחותה, עו"ד אסנת שוורץ.

למען הנוחות, אדון בכל אחד משלבי האירוע בפני עצמו.

ביקור הנאשמת בקליניקה

המסכת הראייתית

9. תחילת האירוע בביקור של הנאשמת בקליניקה. ביקור שנועד לקבלת המסמכים הרפואיים המתייחסים לטיפולים שניתנו לנאשמת בקליניקה, על מנת שתוכל להמשיך טיפול במקום אחר.

10. שלב זה של האירוע אינו משמעותי להכרעה במחלוקות בין הצדדים הנוגעות לעבירות המיוחסות לנאשמת, ואולם, יש בו לתת רקע להתרחשויות שלאחר מכן ועל כן אציין את העדויות הקשורות לשלב זה בקצרה.

11. הגב' לאיין, שעבדה כמזכירה בקליניקה, סיפרה בעדותה, כי ביום האירוע, הנאשמת הגיעה לקליניקה וביקשה שיחזירו לה את הכסף ששילמה עבור הטיפולים שקיבלה, כשהיא טוענת לנזק שנגרם לה כתוצאה מהטיפול בקליניקה.

היא ניהלה איתה דו-שיח במהלכו אמרה לנאשמת שהיא תפעל בעניין זה מול הנהלת הקליניקה. ואולם, הדבר לא ריצה את הנאשמת שהחלה לצרוח, לדבר במילים לא יפות ולקלל. הנאשמת ביקשה לקבל לידיה את טופס ההסכמה עליו חתמה בתחילת הטיפול, והיא התקשרה למנהל הקליניקה שאמר לה למסור לנאשמת צילום של הטופס. היא פתחה את הקלסר על מנת לקחת את טופס ההסכמה ולצלמו, ואז, הנאשמת נטלה את תיק הטיפולים שלה והלכה מהמקום, תוך שהיא ממשיכה לצעוק ולקלל אותה. היא שבה ודיווחה למנהל אשר אמר לה לדווח על הגניבה למשטרה, והיא עשתה כדבריו. לשאלת השוטרת במוקד השיבה שהנאשמת עזבה את המקום. באשר לטופס הטיפולים שנלקח על ידי הנאשמת הסבירה הגב' לאיין כי מדובר בדף המודפס משני צדיו, באחד מהם יש את פרטי המטופל ובצדו השני את מועדי הטיפולים ותוכנם. היא לא ידעה לומר אם הוא הוחזר לקליניקה בסופו של יום.

12. הנאשמת סיפרה כי לאחר פגישה עם רופא המשפחה שלה היא הגיעה לקליניקה, לפי המלצתו, על מנת לקבל את טופס הטיפולים שלה, זאת כדי שהרופא יוכל לבחון האם קיבלה טיפול מתאים. היא הגיעה לקליניקה ואמרה לגב' לאיין כי בכוונתה להפסיק את הטיפולים, וביקשה את פירוט הטיפולים. הגב' לאיין הניחה את הדף על הדלפק וביצעה שיחת טלפון. היא המתינה מספר דקות ולאחר שראתה שלא מתייחסים אליה, היא נטלה את טופס הטיפולים שהיה מונח על הדלפק והלכה. היא עשתה מספר סידורים בעיר ושבה לביתה.

13. בשלב זה, ונוכח ההודעה על אירוע גניבת התיק (כך כונה טופס הטיפולים) יצאה ניידת משטרה בה נסעו השוטרים רפאל ועודד לכיוון ביתה של הנאשמת ברח' שמואל הנגיד על מנת לאתרה. לפי עדות השוטרים הם הגיעו לביתה של הנאשמת, הקישו על דלת ביתה, אך לא היה מענה. הם תרו אחריה, ובכניסה לבניין, בחנות הבדים של מר פיליפסון, הם הבחינו באשה מבוגרת.

עיכוב הנאשמת בחנותו של מר פיליפסון

המסכת הראייתית

על שארע בחנות העידו השוטרים עודד ורפאל, מר פיליפסון בעל החנות, והנאשמת.

14. השוטר רפאל סיפר כי לאחר שהבחינו באישה המבוגרת בחנות הם ניגשו אליה וביקשו ממנה להזדהות. היא הציגה בפניהם תעודה מזהה והם זיהו אותה כאשה לגביה דווח שהיא גנבה מסמכים רפואיים. הם ביקשו ממנה לערוך חיפוש בתיקה אחר המסמכים הרפואיים, ועל אף שבהתחלה היא סירבה, השוטר עודד הצליח לשכנע אותה לתת להם את המסמכים. השוטר רפאל ציין כי הם הבחינו שמדובר במסמך המתייחס לנאשמת, אך לא ידעו אם הוא נמסר לה ברשות או שהוא נלקח על ידה ללא רשות. או אז, הם ניסו לשכנע אותה לבוא עמם לקליניקה כדי לצלם את המסמכים, במטרה להבין לפתרון מיטבי של האירוע. הוא הבהיר כי במידה וקיימת אפשרות להביא את הצדדים לעמק השווה בלי להיכנס למישור הפלילי, הדבר עדיף. כן הוסיף שאם הנאשמת הייתה נלווית עמם לקליניקה והם היו מיישרים את ההדורים, הדבר היה מספק אותם והם לא היו לוקחים אותה לתחנת המשטרה. בשלב מסוים הנאשמת הסכימה לכך, אך היא חזרה בה. משכך הם לקחו אותה לתחנת המשטרה. לדבריו, הם עיכבו את הנאשמת בחשד לגניבה. הוא לא סיפר בחקירתו הראשית כי הנאשמת קיללה אותם בשלב זה של האירוע, ובחקירתו הנגדית כשנדרש לעניין זה בפירוט השיב כי אינו זוכר את תוכן דבריה של הנאשמת בחנות.

15. השוטר עודד סיפר גם הוא כי הם פגשו את הנאשמת בחנות והוא ביקש ממנה שתצא החוצה כדי לדבר עמה ביחידות. היא נתנה לו את תעודת הזהות שלה, וכששאל אותה מה לקחה מהקליניקה היא משכה את תיק היד שלה לכיוון גופה. הנאשמת קראה לעברם: "אתה משכונת פשע. מי יודע כמה הרגת" וניסתה לקחת את תעודת הזהות מידיו. אז, הוא הודיע לה שהיא מעוכבת בשל הפרעה לשוטר והם ניגשו לניידת. כששאל מדוע לא נתן לנאשמת זימון לחקירה חלף הדרישה להתלוות עמו לתחנת המשטרה השיב, כי הוא ניסה מספר פעמים ליישב את ההדורים בין הנאשמת והקליניקה אך הדבר לא עלה בידו. בהמשך אישר כי הוא אינו יודע לומר מדוע הם המשיכו בעיכובה לאחר שהיא מסרה לידיהם את הטופס שנלקח מהקליניקה. השוטר עודד ציין בחקירתו הנגדית כי לא היה מודע למצב הרפואי של הנאשמת על אף שבתצהיר שהגיש במסגרת ההליך האזרחי (בסעיף 4 - 16/נ) הוא ציין כי השכנים בבנין בו מתגוררת הנאשמת אמרו לה שהנאשמת "לא בסדר". הוא השיב כי אכן כך נאמר לו על ידי השכנים אך הוא לא רופא ואינו יכול לקבוע דבר שכזה.

16. מר פיליפסון, בעל החנות, סיפר כי ביום האירוע, הנאשמת - אותה הוא מכיר שנים רבות בהיותה מתגוררת בבנין בו נמצאת החנות - נכנסה לחנות ושאלה אותו אם הוא מכיר צָבָע. לפתע, הגיעו שני שוטרים וביקשו מהנאשמת לצאת איתם החוצה. מאחר והוא מתנדב במשטרה שנים רבות הוא הציע לשוטרים להיכנס עם הנאשמת לחנות כדי לשמור על פרטיותה. השוטרים ניאותו, נכנסו לחנות, ביקשו מהנאשמת את תעודת הזהות שלה והיא מסרה להם אותה. בשלב זה החל ויכוח בין הנאשמת לבין השוטרים והיא ניסתה לקחת מהשוטרים את התעודה, כשהיא צועקת לעברם: "מה, אין לכם מה לעשות? אתם והקצינים והשוטרים בירושלים". אחד השוטרים אמר לה שהיא מעוכבת והם עזבו יחד עמה את החנות. הוא הדגיש כי השוטרים לא אמרו לנאשמת במה היא חשודה.

17. הקצין מוחמד סיפר כי בזמן האירוע הוא היה קצין סיור. בשלב מסוים נמסר על ידי אחד השוטרים כי הוא מגיע לתחנה עם אישה החשודה בגניבה. לאחר מכן ציין כי מעצר הנאשמת היה בשל התקיפה ולא בשל הגניבה, אך בחקירתו הנגדית שב וציין בתשובה לשאלה מדוע עוכבה הנאשמת, כי אם יש חשד לגניבה אז מעכבים.

18. הנאשמת העידה על שארע בחנות וסיפרה כי כשחזרה לביתה מהקליניקה, לפני שעלתה לביתה, נכסה לשאול בשלומו של מר פיליפסון. עודה בחנות, הגיעו השוטרים ושאלו אותה האם היא שלומית כהן. היא שאלה לפשר התעניינותם והם השיבו לה שהיא עצורה. היא הייתה המומה שכן לא נאמר לה דבר באשר לסיבת המעצר. השוטרים ביקשו ממנה תעודת זהות והיא הגישה להם. אז הם אמרו לה שהם צריכים לקחת אותה איתם. הם תפסו אותה, כל אחד מצד אחר וגררו אותה החוצה לפני כל עוברי האורח. היא החלה לצעוק ולבכות שכן גם בשלב זה לא נאמר לה מדוע עוצרים אותה.

19. השוטרים עזבו את החנות יחד עם הנאשמת, כאשר לטענת הנאשמת רק לאחר שהניידת החלה בנסיעה והיא המשיכה לשאול לפשר מעצרה, השוטרים אמרו לה שהיא גנבה תיק. היא סברה שמדובר בתיק ממש ולא ידעה במה מדובר, ורק בשלב מאוחר יותר אמרו לה השוטרים שמדובר בתיק טיפולים שנלקח מהקליניקה. רק אז היא הבינה מדוע נעצרה. היא הגישה להם את הדף שנלקח על ידה מהקליניקה, והשוטר תמה: "זה התיק?!" וביקש מחבירו לחטט בתיקה ולחפש מסמכים נוספים. השוטר חטט ולא מצא דבר.

דין והכרעה

20. גרסאות השוטרים והנאשמת בשאלה האם השוטרים אמרו לנאשמת את סיבת עיכובה, או שמא מעצרה, סותרות זו את זו. נוכח מכלול הראיות אני מבכר את גרסת הנאשמת בעניין זה.

21. מר פיליפסון, עד ניטרלי, ששימש עד מטעם המאשימה - ולא ניתן לומר שהוא "עשה הנחות" לנאשמת בעדותו ולא חסך ביקורת על התנהגותה - העיד כי לא שמע את השוטרים מודיעים לנאשמת כי היא מעוכבת או עצורה ולא שמע שהם מפרטים בפניה את סיבת עיכובה. עדותו המהימנה מלמדת כי העיכוב נעשה בתוך החנות, ולא כגרסת השוטר עודד אשר טען כי הדבר נעשה מחוץ לחנות. גרסת מר פיליפסון כי הוא ביקש מהשוטרים להיכנס עם הנאשמת לחנות על מנת לשמור על צנעת הפרט של הנאשמת מהימנה עלי. מר פיליפסון ידע לספר על מסירת תעודת הזהות לשוטר ומכאן שהדבר נעשה בתוך החנות ולא מחוצה לה.

22. המסקנה כי לנאשמת כלל לא נאמרה סיבת עיכובה מתחזקת מכך שמכל אחד מהשוטרים נשמעה סיבה אחרת לעיכוב. השוטר עודד אמנם טען כי סיבת העיכוב הייתה ניסיון חטיפת תעודת הזהות מידו, דבר שמהווה לשיטתו עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. ואולם, השוטר רפאל טען בעדותו כי העיכוב נעשה בשל החשד לגניבה. גם עדותו של הקצין מוחמד תומכת במסקנה זו, שכן על אף שבשלב מסוים בעדותו טען כי העיכוב היה בשל התקיפה, הוא חזר בו ועמד בגרסתו הראשונה לפיה הדיווח היה על עיכוב הנאשמת בשל הגניבה.

23. זאת ועוד. עדותו של השוטר עודד, לפיה עיכובה של הנאשמת היה נוכח חטיפת תעודת הזהות ולא בשל הגניבה, עומדת בסתירה מפורשת לגרסה שמסר בתצהיר שהוגש במסגרת ההליך האזרחי. בתצהיר ציין במפורש כי לאחר שהנאשמת אמרה לו שהיא חטפה את המסמך מהקליניקה הוא ביקש ממנה להתלוות אליו לקליניקה על מנת לברר את העניין (סעיף 7 לתצהיר - נ/16). ברי כי מדובר בעיכוב לכל דבר ועניין, כשהסיבה לו היא הגניבה. עניין חטיפת תעודת הזהות מתואר על ידי השוטר עודד בתצהירו רק בשלב מאוחר יותר (סעיף 9) ואז מצוין כי הוא הודיע לה כי מעוכבת בשל הכשלת שוטר. למעשה, גם מעדותו בבית המשפט עלה כי סיבת העיכוב הייתה הגניבה. הוא אמנם ציין בעדותו כי הוא הודיע לנאשמת על העיכוב בשל הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, אך דבר זה כאמור, לא התרחש בפועל, בשים לב לעדותו של מר פיליפסון ואף של השוטר רפאל. לצד זאת, כשנשאל מדוע לא נתן לנאשמת זימון לחקירה חלף הדרישה להתלוות עמו לתחנת המשטרה, השיב כי הוא ניסה מספר פעמים ליישב את ההדורים בין הנאשמת והקליניקה אך הדבר לא עלה בידו. הוא גם לא ידע לומר מדוע הם המשיכו בעיכובה לאחר שהיא מסרה לידיהם את הטופס שנלקח מהקליניקה. לו העיכוב היה בשל ניסיון חטיפת תעודת הזהות, הרי שהתשובה לשאלה זו הייתה צריכה להיות ברורה. מדבריו עלה בפירוש כי לו היה עולה בידו ליישב את ההדורים בין הנאשמת לקליניקה הוא היה משחרר את הנאשמת. מכאן, כי ניסיון חטיפת תעודת הזהות לא היה הסיבה לעיכוב. הסבר זה נולד ככל הנראה בשלב מאוחר יותר, שעה שהשוטר עודד הבין כי לא הייתה כל הצדקה לפגוע בחירותה של הנאשמת בשל טופס הטיפולים.

ובאשר לניסיון חטיפת תעודת הזהות.

24. הנאשמת כפרה בכך ושללה את גרסת השוטר עודד בעניין זה. מר פיליפסון, שכאמור עדותו נמצאה מהימנה, העיד על ניסיון חטיפת תעודת הזהות מידי השוטר. אכן, בעדותו השתמש בביטוי "לקחת" את תעודת הזהות, אולם איני רואה הבדל בין ביטוי זה לבין הביטוי "לחטוף" שמר פיליפסון עצמו השתמש בו בעדותו בהליך האזרחי כאשר תאר את

נטילת תעודת הזהות מידי השוטר על ידי הנאשמת (עמ' 11 לפרוטוקול, שורה 26 - נ/3). אני מקבל אפוא, את עדותו של מר פיליפסון בעניין זה.

25. עם זאת, אני סבור כי יש במעשה זה של הנאשמת כדי לקיים את יסודות העבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ולא את היסוד הנפשי הנדרש לכך. אכן, הסתרת זהות משוטר, כמסירת שם כוזב לשוטר ואף בריחה משוטר הדורש הצגת תעודת זהות מהווה עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו (ע"פ 617/80 **למברטו נ' מדינת ישראל**, פ"ד לה (2) 313 (1981)), אך זאת מפני שהסתרת הזהות היא אכן פעולה שיש בה כדי להפריע לשוטר או להכשילו במילוי תפקידו. ברם, במקרה זה, הנאשמת מסרה את תעודת הזהות לידי השוטר וזהותה ממילא הייתה ידועה לו. למעשה, השוטרים ידעו את שמה ואת פרטיה עובר להגעתם לחנות והם אף פנו לנאשמת ושאלו אותה האם היא שלומית כהן והיא השיבה להם בחיוב. לכן, הניסיון לנטילת תעודת הזהות לאחר מכן לא היה בו כדי להפריע לשוטר במילוי תפקידו.

26. יתרה מזאת. עבירת ההפרעה לשוטר במילוי תפקידו היא עבירה של כוונה מיוחדת, היינו שיש להוכיח שהנאשמת עשתה את המעשה לא רק במודעות שמעשה נטילת תעודת הזהות יהיה בו כדי להפריע לשוטר במילוי תפקידו, אלא גם מתוך "מטרה" או "שאיפה" להפריע לשוטר או להכשילו במילוי תפקידו. אין מחלוקת כי הנאשמת מסרה ברצון את תעודת הזהות לידי השוטר. מכאן כי לא בחרה להסתיר מהם את זהותה. לו ביקשה להסתיר זהותה מהשוטרים ולהכשילם במשימתם לא הייתה מוסרת לידיהם את תעודת הזהות מלכתחילה. מהעדויות עולה כי הנאשמת ניסתה לחטוף את תעודת הזהות מידי השוטרים מתוך כעסה עליהם לאחר שלא פירטו בפניה את תוכן החשד בגינו הם מבקשים לעכבה, כפי שעלה כאמור, ובניגוד לדין (ראו להלן סעיף 37). לא היה בכוונתה להכשיל את השוטרים.

27. מסקנה זו עולה גם מכך שהשוטר רפאל לא הזכיר בעדותו ולא בהודעתו במשטרה (נ/1) שהנאשמת חטפה את תעודת הזהות מידי השוטר עודד. ויודגש. אין מדובר בעניין שולי באירוע, שכן לפי גרסת השוטר עודד עיכובה של הנאשמת נעשה אך בשל פעולה זו של ניסיון חטיפת תעודת הזהות. העובדה שהשוטר רפאל לא הזכיר כלל עניין זה, לא בהודעה שמסר במשטרה ולא בבית המשפט, מלמדת שהוא לא ייחס למעשה זה חשיבות של ממש, ומכאן שאין מדובר בפעולה שהפריעה לשוטרים במילוי תפקידם. למצער, מדובר היה בעניין זניח ושולי. קשה לקבל את הטענה כי השוטרים עיכבו את הנאשמת בשל ניסיון חטיפת תעודת הזהות, כשהשוטר רפאל שהיה שותף בפועל בעיכוב כלל לא ידע לספר על כך. כאמור, גם השוטר עודד לא ראה במעשה זה סיבה לעיכוב, ודבריו בעניין זה בבית המשפט נאמרו כחכמה שלאחר מעשה.

28. מעבר לצורך יצוין כי גם אם היה במעשה של הנאשמת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, הרי שבשים לב לאירוע בכללותו, לעובדה שהשוטרים ידעו היטב את זהותה של הנאשמת עובר להגעתם לחנות, והם אף דפקו על דלת ביתה קודם לכן, לכך שהנאשמת אישרה להם כי היא הגב' כהן ואף הציגה את תעודת הזהות שלה והשוטר עודד עיין בה, הרי שמדובר ב"זוטי דברים" של ממש, כמשמעות מונח זה בסעיף 34 לחוק. מדובר במעשה שהוואקלערך מבחינת טיבו ומבחינת תוצאותיו - בשים לב לזהותה הידועה של הנאשמת, כאמור; מבחינת נסיבותיו - מצבה הנפשי של הנאשמת שעה שהיא עוכבה בתוך חנות מבלי שנאמר לה כלל מה החשד כנגדה; ומבחינת האינטרס הציבורי - בשים לב לאמור להלן באשר לחריגה של השוטרים מסמכותם בעיכוב הנאשמת, הרי שאין אינטרס ציבורי ממשי בכך שהנאשמת תישא באחריות פלילית בגין מעשה זה.

מכאן לשאלת חוקיות העיכוב.

29. סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים") קובע כי אם היה לשוטרי יסוד סביר לחשד כי אדם עבר עבירה, או כי הוא עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה, רשאי הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, **במקום הימצאו**. שוטרי רשאי לדרוש מאדם **להילוו עמו לתחנת המשטרה** או לזמנו לתחנת המשטרה למועד אחר שיקבע, אם נתקיימו שניים אלה: יש יסוד סביר לחשד שהוא עבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהוא עומד לעבור עבירה והזהיו היה בלתי מספיק, או לא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו.

30. בנוסף, פקודת המטה הארצי של משטרת ישראל בעניין עיכוב, מעצר ושחרור (פקודה 14.01.34, סעיף 3(ב)(ג)) קובעת: "ככלל, במקום שאין בכך כדי להפריע להמשך הטיפול המשטרתי, יש להעדיף זימונו של אדם לתחנת המשטרה, על פני הדרישה להילוות לשוטרי". בעניין זה ציין בית המשפט (ע"א (מחוז-ת"א) 44886-04-15 **כהן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.04.16)) כי: "הדרישה שבס.ק. 2 לעיל (= סעיף 67(ב)(2) לחוק המעצרים - א.ס.) אינה דרישה טכנית פורמאלית שדי בהתקיימה כדי להקים באופן אוטומטי את דרישת ההילוות לתחנת המשטרה לצרכי חקירה, משזו צריכה לקיים גם את דרישת הפגיעה המינימאלית וגם את דרישת הסבירות. ברירת המחדל הינה זימון מתואם לתחנת המשטרה, ולא דרישת הילוות מיידית" (וראו גם: ת"פ (ת"א) 16830-09-15 **מדינת ישראל נ' פלונית** (פורסם בנבו, 6.11.17)).

31. במקרה זה, זהותה של הנאשמת הייתה ידועה היטב לשוטרים בכך אין מחלוקת. ממילא לא נתקיימה האפשרות הראשונה המצדיקה עיכוב לתחנת המשטרה. העדויות מלמדות כי גם לא הייתה מניעה לחקור את הנאשמת במקום. ויובהר, גם אם לא ניתן היה לקיים חקירה מקיפה וכוללת במקום, דבר שלא נטען לו, הרי שניתן היה לקיים בירור ראשוני כדי לעמוד על הצורך בפגיעה חמורה בחירותה של הנאשמת בדרך של לקיחתה לאלתר לתחנת המשטרה. אפשרות זו לא התקיימה במקרה זה בשל סיבה אחת בלבד, והיא - שהשוטרים כלל לא ניסו לערוך בירור שכזה. לפי עדותו של מר פיליפסון המקובלת עלי כאמור, וכפי שנלמד מעדותו של השוטרי רפאל, השוטרים כלל לא אמרו לנאשמת במה היא חשודה וממילא לא יכלו לקבל ממנה הבהרות. את ההבהרות הראשונות הם קיבלו לאחר עיכוב הנאשמת, בניידת, ולמעשה, רק אז הבינו כי לא הייתה הצדקה לפגוע בחירותו של אדם בשל טופס טיפולים שלו, גם אם הוא נלקח מהקליניקה בה טופל ללא רשות.

32. ב"כ המאשימה טענה בסיכומיה כי שעה שהשוטרים הגיעו לביתה של הנאשמת הם לא ידעו מה טיבו של הדבר הנגנב בגינו נתקבלה הודעה במוקד. אך דווקא בשל כך, הייתה מוטלת עליהם חובה לברר עם הגעתם טיבו של הדבר הנגנב ולא לעכב את הנאשמת ולקחתה עמהם לתחנת המשטרה. יצוין כי גם בעניין זה עדויות השוטרים עמדו בסתירה זו לזו.

33. ברי, כי ניסיון השוטרים ליישב את ההדורים בין הנאשמת לבין הקליניקה, ככל שהוא מבורך, לא היה בו כדי להצדיק את עיכובה של הנאשמת, ולא את לקיחתה לקליניקה, כפי שהשוטרים ביקשו לעשות לפי עדותם. אדרבה, ניסיונם של השוטרים ליישב את המחלוקת בדרך פשוטה של צילום המסמך והותרת עותק אחד בידי הנאשמת ועותק נוסף בקליניקה, מלמד בעליל כי השוטרים ראו את המחלוקת שבין הקליניקה לנאשמת כ"סכסוך אזרחי" שהפתרון לו

הוא בידי הצדדים. ברי כי השוטרים לא היו מובילים גנב של ממש לבית אליו פרץ מספר דקות קודם לכן כדי ליישב את ההדורים בין הגנב לנגנב ולמנוע את הצורך בעיכוב הגנב.

34. יצוין, כי הגב' לאיין סיפרה כי שעה שהשוטרים תפסו את הנאשמת הם התקשרו אליה ואמרו לה: "יאללה, תוותרו לה" והיא אמרה להם שהיא פועלת על פי הוראת מנהלה. לאחר מכן שוב התקשרו אליה מהמטרה ועדכנו אותה כי הטופס הגנוב נמצא והיא נשאלה אם היא רוצה לקבלו. מבחינתה לא היה בזה עניין אך המנהל שלה סרב ולכן היא ענתה לשוטרים שהיא אינה מעוניינת לקבל את הטופס בחזרה בשלב זה. משכך, אמרו לה השוטרים שעליה להגיע לתחנה למסור עדות על הגניבה.

35. ברי אפוא, כי לא הייתה כל הצדקה לעיכוב הנאשמת לתחנה, ועל פניו עלה כי גם השוטרים היו מודעים לכך. למצער, הם הבינו את טעותם בשלב מאוחר מדי, בתוך הניידת, ובמקום להכיר בטעותם ולשחרר את הנאשמת על אחר הם החליטו להמשיך בעיכובה ולהביאה לתחנת המשטרה.

36. זאת ועוד. לא יכולה להיות מחלוקת כי לא הייתה הצדקה לעכב את הנאשמת ולקחת אותה מהחנות מבלי שנאמר לה כלל מדוע היא מעוכבת. גרסת הנאשמת בעניין זה, לפיה רק בניידת נאמר לה לראשונה מפני מה היא מעוכבת מקובלת עלי, שכן כאמור, היא עולה בקנה אחד עם עדותו של מר פיליפסון והיא נלמדת מהסתירה מעדויות השוטרים אודות סיבת העיכוב.

37. סעיף 24 לחוק המעצרים קובע כי העוצר אדם חייב, בין היתר, להודיע לו מיד שהוא עצור ולהבהיר לו את סיבת המעצר בהקדם האפשרי במהלך ביצוע המעצר. ס"ק (ג) לסעיף זה קובע כי מילוי חובה זו הוא תנאי לחוקיות המעצר. סעיף 72 לחוק המעצרים מכיל את הוראות סעיף 24 על עיכוב. עיכוב משמעותו, כמפורט בסעיף 66 לחוק המעצרים, הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי בשלחשד שבוצעה עבירה או כדי למנוע ביצוע עבירה. משהוכח כאמור, כי השוטרים לא אמרו לנאשמת את סיבת עיכובה, הרי שעיכובה היה בלתי חוקי.

38. בהקשר זה יצוין, כי גרסת השוטר עודד בתצהירו שהוגש במסגרת התביעה האזרחית לפיה הוא ביקש מהנאשמת לצאת מהחנות על מנת שלא לפגוע בפרטיותה (סעיף 6 לתצהירו - נ/16) אינה עולה בקנה אחד עם עדות מר פיליפסון, שאין כל מקום וכל סיבה להטיל ספק במהימנותה, לפיה הוא זה שביקש מהשוטרים להיכנס עם הנאשמת לחנות על מנת למנוע פגיעה בפרטיותה ברשות הרבים. עדותו של השוטר עודד בעניין זה בעייתית שכן בחקירתו הנגדית בבית המשפט ציין השוטר עודד כי אינו זוכר אם בעל החנות ביקש ממנו להיכנס לחנות (עמ' 35 לפרוטוקול, שורה 3), שעה שבעדותו בהליך האזרחי הוא העיד כי הוא ביקש להוציאה מהחנות על מנת למנוע ממנה מבוכה ובעל החנות ביקש להכניסה לחנות (עמ' 22 לפרוטוקול הדיון מיום 6.07.17 שורה 28 - נ/3).

39. למותר לציין כי כל האמור נכון בין אם העיכוב היה בגין החשד בגניבה ובין אם בשל הפרעה לשוטר במילוי תפקידו בניסיון חטיפת תעודת הזהות.

40. זאת ועוד. השוטרים, הגם שטענו בעיכוב הנאשמת והסעתה לתחנת המשטרה בטרם ערכו בירור ראשוני אודות החומר "הגנוב", יכלו לסגת ולחזור בהם, מרגע שהבינו במהלך הנסיעה, כי מדובר בדף נייר - טופס טיפולים המפרט

טיפול בנאשמת, ולא באדם אחר, והיה עליהם להוריד את הנאשמת מהניידת ולהפסיק את עיכובה, על אתר. די נהיר כי לו הבינו עוד לפני הגעתם לבניין בו מתגוררת הנאשמת כי הכוונה בהודעה על "גניבת תיק" היא לטופס הטיפול, הם לא היו מגיעים כלל לביתה של הנאשמת.

41. לא זו בלבד שלא הייתה הצדקה לעיכוב הנאשמת, כאמור, אלא שגילה ומצבה של הנאשמת היו צריכים אף הם להילקח בחשבון על ידי השוטרים בטרם החליטו על עיכובה. בעניין זה יצוין כי השוטר עודד ציין בעדותו כי לא היה מודע למצבה הרפואי-נפשי של הנאשמת (עמ' 34 לפרוטוקול, שורה 2) זאת למרות שבתצהירו שהוגש בהליך האזרחי הוא ציין כי בטרם הגיע לנאשמת שכניה אמרו לו כי ככל הנראה הנאשמת אינה בריאה בנפשה (סעיף 4 לתצהיר - נ/16). אכן, אין צפייה כי שוטר יערוך בדיקה בדבר מצבה של חשוד בשטח מה גם שאין לו את הכלים לכך. ברם, בשים לב לאמור כי ממילא לא הייתה הצדקה לעיכוב, המידע בדבר מצבה של הנאשמת היה צריך להביא גם הוא את השוטרים למסקנה כי אין מקום לעיכובה.

42. בשולי פרק זה יצוין כי בין הצדדים נתגלעה מחלוקת גם באשר לתוכן הדברים שאמרה הנאשמת לשוטרים בחנות, האם כדברי השוטר עודד שהנאשמת אמרה לו: "אתה משכונת פשע", "מי אתה בכלל? אני לא מפחדת ממך, בא עלי עם אקדחים ורובים עוד מעט תירה בי"; האם כדברי מר פיליפסון שדיבר על אמירת דברים קשים שהוא כמתנדב לשעבר במשטרה לא יכול היה לשמוע; האם כדברי הנאשמת כי דיברה לא יפה לשוטרים בסערת הרגשות שהייתה בה; או כגרסת השוטר רפאל שלא ידע לספר על תוכן הדברים שנאמרו בחנות, ושמה ניתן להסיק מכך שהוא לא יחס לאמירות אלו חשיבות. ברם, בסופו של יום, הגם שאין מחלוקת כי הנאשמת צעקה ואמרה דברים בלתי ראויים כלפי השוטרים, אין מדובר באמירות שיש בהם כדי למלא אחר אחד מרכיבי העבירות המיוחסות לנאשמת.

הנסיעה בניידת מרח' שמואל הנגיד למגרש הרוסים

המסכת הראייתית

43. מהחנות הסיעו השוטרים את הנאשמת למגרש הרוסים, ובהתייחס לשלב זה נטען כלפי הנאשמת כי היא קיללה את השוטרים והניפה את ידיה לעבר השוטר עודד.

44. השוטר עודד סיפר בעדותו כי במהלך הנסיעה הנאשמת לא הפסיקה לקלל להשתולל והניפה את ידיה לכיוונו. הוא סגר את חלון הרכב וניסה להגיע עם הנאשמת להבנה לגבי התיק הרפואי שלקחה. הנאשמת הגישה לו דף צהוב שהיה כביכול התיק הרפואי.

45. בניגוד לעדות זו, השוטר רפאל לא התייחס לאירועים שהתרחשו במהלך הנסיעה מהחנות לתחנת המשטרה, במהלכה הוא ישב מאחור לצדה של הנאשמת כשהשוטר עודד היה הנהג. בחקירתו הנגדית השיב כי אינו זוכר אם ארע אירוע יוצא דופן במהלך הנסיעה.

46. הנאשמת סיפרה כי במהלך הנסיעה היא צעקה מאחר והשוטרים ביזו אותה, העליבו אותה, ואף צחקו ולגלגו עליה. במהלך הנסיעה היא גם התקשרה לאחותה וסיפרה לה על מעצרה. היא הכחישה כי הניפה ידיים במהלך הנסיעה

אל עבר השוטרים.

דין והכרעה

47. כאמור, על אף שהשוטר עודד ייחס לנאשמת הטחת דברים קשים כנגדם והנפת ידיים לעברו תוך כדי כך שהוא נוהג בניידת (עמ' 29 לפרוטוקול, שורה 1), כפי שגם ציין בדו"ח הפעולה (נ/9). ואולם גם בעניין זה, עדותו של השוטר רפאל לא כללה תיאור דברים מעין זה. הוא לא ציין שהנאשמת קיללה בניידת במהלך הנסיעה ולא הזכיר כל ניסיון לתקיפתו של השוטר עודד. זאת, כאשר השוטר רפאל יושב לצדה של הנאשמת ואילו השוטר עודד יושב מלפנים. למצער, ייתכן שהנאשמת אשר צעקה במהלך הנסיעה, גם לפי עדותה, הניפה את ידיה כחלק מהתנהגותה, אך הן לא היו מכוונות כלפי השוטר עודד והיא לא ניסתה לפגוע בו. כאמור, גם השוטר רפאל שישב לידה לא ראה זאת כך. לו היה ממש בטענות השוטר עודד, השוטר רפאל וודאי היה מבחין בכך ומציין זאת. כך או כך, לא ניתן לקבוע כי הנאשמת ניסתה לתקוף את השוטר עודד במהלך הנסיעה.

48. כאמור, עיכובה של הנאשמת גם לא היה חוקי ומשכך גם אם הניפה ידה לעבר השוטר עודד, מדובר בהתנהגות סבירה במסגרת התנגדות לעיכוב הבלתי חוקי ואין מקום לייחס לה עבירה כלשהי בשל התנהגות זו.

בתחנת המשטרה במגרש הרוסים

המסכת הראייתית

בסופה של הנסיעה הגיעה הניידת ובה השוטרים והנאשמת לתחנת המשטרה במגרש הרוסים.

49. השוטר רפאל סיפר כי כאשר הם הגיעו לתחנת המשטרה הם הבחינו בנציגת הקליניקה, הגב' לאיין, שהגיעה אף היא לתחנה על מנת להגיש תלונה. הוא נשאר בניידת יחד עם הנאשמת, והשוטר עודד ירד לשוחח עם הגב' לאיין. עודד ממתין בניידת, קיבלה הנאשמת שיחה מאחותה, עו"ד שוורץ, ועם סיום השיחה, בעטה בו הנאשמת ברגל ימין ארבע פעמים ולבסוף גם ירקה בפניו. לדבריו, בשל גילה המבוגר של הנאשמת, הוא ספג את הבעיטות הראשונות וביקש ממנה להירגע. רק כאשר הבין שהיא איננה נרגעת הוא נאלץ לדווח לשוטר עודד על שארע. השוטר עודד הוציא את הנאשמת מהניידת וניסה להרגיע אותה. הדבר לא עלה בידו, והנאשמת ניסתה לתקוף גם את השוטר עודד, כששלחה את היד שלה לעבר הפנים שלו, ירקה עליו, אמרה להם שהם אינם שווים יריקה ובעטה בשוטר עודד. בשלב זה, השוטר עודד קרא לשוטרת הודיה שתפקדה כראש משמרת והיא הודיעה לנאשמת שהיא עצורה בגין תקיפת שוטרים. בחקירתו הנגדית ציין המפורש כי השוטרת הודיה הגיע למקום רק לאחר שהנאשמת בעטה בו.

50. השוטר רפאל הוסיף וסיפר כי בשלב זה הגיע למקום גם הקצין מוחמד שהורה להכניס את הנאשמת לחדר סיום. בשלב זה הגיעה למקום אחות הנאשמת עו"ד שוורץ שהחלה לצעוק ולחצוץ בינם לבין הנאשמת. האחות ביקשה לדבר עם הנאשמת ביחידות והם אפשרו לה תוך שהם שומרים על קשר עין עם הנאשמת. הנאשמת ואחותה ישבו על שפת המדרכה והתלחשו ביניהן. בחלוף מספר דקות הנאשמת הפילה את עצמה על הרצפה והאחות החלה לצעוק שיש להזמין אמבולנס. למקום הוזמן אמבולנס והנאשמת שוחררה מהאזיקים.

51. השוטר עודד סיפר כי בתחנה, הנאשמת תקפה את השוטר רפאל אך ציין כי הוא לא ראה זאת. לעומת זאת, הוא ידע לספר שהנאשמת ניסתה לבעוט בו ולירוק לעברו, כשהוא ניסה לדבר עם המתלוננת, הגב' לאיין. לאחר מכן ציין כי היא בעטה ברגלו. הנאשמת נעצרה בגין תקיפת שוטרים ונאזקה. בשלב זה, הגיעה אחותה של הנאשמת, עו"ד שוורץ, וביקשה כי יוסרו האזיקים מידי אחותה. הם אישרו לעו"ד שוורץ לשוחח עם הנאשמת והן ישבו על שפת המדרכה. לפתע הנאשמת נפלה, הוזעק אמבולנס והיא פונתה מהמקום. היא שוחררה בהנחיה של קצין. בחקירתו הנגדית נדרש לדברים שכתב בדו"ח הפעולה (נ/9): "כאשר יצאתי לרגע מהרכב ועמדתי בסמוך אליו החלה הנאשמת לבעוט מספר פעמים בשותף שלי ואף ירקה עליו וניסתה לצאת בכוח מהניידת", שאינם עולים בקנה אחד עם דבריו בבית המשפט שהוא לא ראה את התקיפה של השוטר רפאל, אך לא היה בפיו הסבר טוב לכך.

52. כאמור, עם הגעת השוטרים והנאשמת לתחנה הגיעה גם הגב' לאיין שבאה למסירת עדות על הגניבה. היא סיפרה בעדותה כי כאשר הגיעה לתחנת המשטרה הבחינה בנאשמת משתוללת בתוך הניידת. הנאשמת צרחה על השוטרים ודרשה מהם לאפשר לה לצאת מהניידת. הנאשמת רקעה ברגליה. בשלב מסוים הנאשמת יצאה מהניידת והמשיכה לצרוח. בין היתר היא צעקה גם לעברה: "את תראי מה אני אעשה לך" וכיוצ"ב. השוטרים אמרו לה להירגע, אך היא המשיכה וצעקה שהיא אינה יכולה, היא אינה מרגישה טוב ורוצה לחזור לביתה. השוטרים אזקו אותה והכניסו אותה לחדר החקירות. בשלב זה, היא עזבה את המקום ונכנסה לחדר אחר למסור את הודעתה. בחקירה הנגדית הדגישה כי על אף שהנאשמת כעסה, צרחה ורקעה ברגליה, היא לא זוכרת שהיא ראתה אותה מכה מי מהשוטרים. היא הבהירה כי שעה שהיא ראתה את הנאשמת בניידת היו בה שני שוטרים.

53. השוטרת הודיה סיפרה כי הייתה במשרדה כשלתע שמעה צעקות מרחבת הסיור. היא יצאה החוצה והבחינה בנאשמת צועקת ומקללת את השוטרים. הנאשמת ירקה לעברה וניסתה לתקוף את השוטרים עד שהיא נעצרה. היא הוסיפה כי הנאשמת ניסתה לסתור לשוטר רפאל וירקה לכיוון השוטר עודד. אך היא בעיקר השתוללה. לדבריה, בתחילה הנאשמת הייתה במעמד של מעוכבת, אך מהרגע שמעשיה עברו את הגבול והנאשמת השתמשה באלימות פיזית, היא הורתה על מעצרה.

54. השוטר מוחמד סיפר כי שמע צעקות מכיוון החניה, וכשיצא הבחין בנאשמת כשהיא יושבת כבולה בידיה צועקת ומשתוללת. לידה עמדה עורכת הדין שלה וצעקה מדוע אוזקים את הנאשמת. הוא הסביר לה כי היא עצורה, אך היא התעקשה כי לא מתנהגים יפה אל הנאשמת. בשלב מסוים עורכת הדין התקרבה לנאשמת, לחשה לה משהו באוזן, ונאשמת עברה ממצב ישיבה למצב שכיבה. הוזמן אמבולנס והנאשמת פונתה לבית החולים. הוא הוסיף כי באותו רגע שהיא פונתה הם שחררו אותה.

55. הנאשמת סיפרה בעדותה כי כאשר היא הגיעה עם השוטרים למגרש הרוסים היא המשיכה לצעוק וביקשה לקבל הסבר על מעצרה. בשלב זה אזקו אותה וביקשו ממנה לגשת לחדר. היא סירבה, ושני שוטרים תפסו אותה בשתי זרועותיה והכניסו אותה בכוח לחדר וביקשו ממנה לשבת. גם לכך היא סירבה והשוטרים אמרו לה: "אם תסתובבי, אז תתהפכי לקיר". בשלב מסוים לקחו אותה לשירותים ואז הגיעה אחותה והבחינה שהיא אזוקה ומיד פנתה לשוטרים בדרישה שיסירו ממנה את האזיקים. היא החלה לבכות וברגע שהתיישיבה קיבלה התקף אפילפסיה. היא נפלה על הראש ואחותה שמכירה את מצבה הרפואי ביקשה להזמין אמבולנס. כשהגיע האמבולנס היא סירבה להתנפות לבית

חולים, והיא ואחותה הלכו משם. היא הכחישה את טענות השוטרים כי בעטה במי מהם או שירקה על מי מהם, אם כי היא אישרה כי דיברה לא יפה אל השוטרים כתגובה להתנהגותם כלפיה. בחקירתה הנגדית גם אישרה כי כאשר יצאה מהניידת בתחנה היא ירקה הצידה לרצפה, מאחר והיא כבר לא יכלה לשאת את התנהגות השוטרים כלפיה.

56. אחותה של הנאשמת עו"ד שוורץ העידה ביום האירוע, בסמוך לשעה 17:00 התקשרה אליה הנאשמת בוכה ונסערת וסיפרה לה כי היא נעצרה. היא ביקשה לשוחח עם השוטר וזה אמר לה כי היא מפריעה שכן בכוונתם לערוך מעין פשרה בין הנאשמת לבין הקליניקה. היא הגיעה למגרש הרוסים כשלפתע שמעה צרחות והבחינה באחותה אזוקה, שלושה שוטרים מסביבה והיא צועקת שישחררו אותה על מנת שהיא תוכל ללכת לשירותים. בינה לבין השוטרים היה וויכוח סוער והיא ביקשה לשוחח עם הנאשמת שיחה קצרה. השוטרים ניאותו והיא ישבה לצד אחותה על מדרגה. לפתע, הנאשמת התמוטטה וקיבלה מכה בראשה. היא צעקה לעבר השוטרים שיזמינו אמבולנס, בשל היותה מודעת לכך שהנאשמת סובלת מאפילפסיה. כשהגיע האמבולנס, הן יצאו עם הרופא מחוץ לתחנה, ללא ליווי משטרי, ישבו על אבן שפה, ולאחר מספר דקות כשאחותה התעשתה היא סירבה להתפנות לבית חולים. היא ואחותה נסעו לביתה.

דין והכרעה

57. הנה כי כן, באשר לטענה בדבר תקיפתו של השוטר רפאל בתוך הניידת, מדובר בגרסתו של השוטר רפאל אל מול גרסתה של הנאשמת. בשים לב לכך איני סבור כי ניתן לומר שהוכח שהנאשמת אכן בעטה בשוטר רפאל ברמה הנדרשת בהליך פלילי. יש לציין כי השוטר רפאל לא כתב מזכר או דו"ח פעולה בזמן אמת על האלימות שהנאשמת נקטה כלפיו. הודעתו הראשונה נמסרה בחלוף כחודש מיום האירוע ולאחר שהנאשמת נחקרה. בהקשר זה יצוין כי על אף שהשוטר עודד רשם דו"ח פעולה אך הכלל הוא כי שוטר שהוא עד לעבירה חייב לתעד אותה ולרשום דו"ח, אפילו יצוין בו כי לא ראה דבר. העובדה ששני שוטרים עדים לביצוע עבירה ורק אחד מהם רשם דו"ח, יש בה פגיעה מהותית ביכולתו של נאשם להתגונן (עפ"ת (מחוזית-א) 43875-12-10 **שקופ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 3.02.11)). הדבר נכון בוודאי במקרה זה, שעה שהעבירה המיוחסת לנאשמת ביחס לתקיפת השוטר רפאל היה בנוכחותו בלבד כשהשוטר עודד לא נכח במקום ולא ראה את התקיפה הנטענת.

58. מה גם, שהגב' לאיין, עדת התביעה, שראתה את הנאשמת בניידת מאז הגעתה (שכן העידה כי ראתה בניידת שני שוטרים, היינו לפני שהשוטר עודד יצאה לשוחח עמה) ועד ליציאתה מהניידת (וגם לאחר מכן), וראתה את הנאשמת משתוללת בניידת, ובכלל זה צורחת ורוקעת ברגליה, העידה כי לא הבחינה בנאשמת בועטת בשוטר רפאל. הגב' לאיין, כך לפי עדות השוטר עודד שוחחה עמו בסמוך לניידת, ויש אפוא בגרסתה כדי לתמוך בגרסת הנאשמת.

59. בנוסף, כפי שעלה מהעדויות, הנאשמת ניסתה לצאת מהניידת. כאמור, עיכובה היה בלתי חוקי ובנסיבות אלו גם אם בניסיונותיה לצאת מהניידת היא פגעה בשוטר רפאל מדובר בהפעלת כוח סביר בהתנגדות לעיכוב בלתי חוקי, שבהתאם להלכה מקדמת דנא אין לייחס בגינו עבירה של תקיפת שוטרים (ראו: ע"פ 136/51 **פרנקל נ' היועמ"ש**, פ"ד ה(1) 1602 (1951); יעקב קדמי, **על סדר הדין בפלילים**, חלק ראשון (מהדורה מעודכנת, תשס"ח), עמ' 143-146).

60. אכן, הנאשמת ציינה כי שעה שהיא יצאה מהניידת היא ירקה אך לא לכיוונו של השוטר רפאל כי אם על הקרקע, וזאת כחלק מהכעס שלה על ההתנהגות כלפיה. נוכח דבריה של הנאשמת יש להניח כי כך אכן היא עשתה

ואולם אין מדובר ביריקה המיוחסת לה בכתב האישום, יריקה אל עבר השוטר רפאל בתוך הניידת. בכך הנאשמת כפרה. ב"כ המאשימה ביקשה לראות בכך גרסה כבושה שיש בה כדי ללמד על כך שהנאשמת אכן ירקה לעבר השוטר רפאל. ברם, ההיפך הוא הנכון. אין מדובר בגרסה שיש בה כדי להועיל לנאשמת. לו הייתה גרסה זו מועילה לנאשמת הרי שכבישתה עד עתה היה בה כדי להטיל ספק במהימנותה. ברם, הנאשמת כלל לא נדרשה לציין כי ירקה מחוץ לניידת והיא העלתה דבר זה מיוזמתה. אדרבה, ככלל, עדותה של הנאשמת הייתה עקבית. היא תאמה את הגרסה שמסרה במשטרה ואת הגרסה שמסרה במסגרת ההליך האזרחי. אפשר שהיא הפריזה בתיאור התנהגות השוטרים כלפיה (כדוגמת הטענה בדבר גרירתה מהחנות, דבר שלא צוין על ידי מר פיליפסון), אך יש לזכור כי אין מחלוקת שהנאשמת הייתה נסערת מאוד מתחילת האירוע ועד סופו, ויש לזכור כי היא אכן עוכבה שלא כדין. הנאשמת לא ניסתה ליפות את התנהגותה וידעה לציין דברים שאמרה אף שהם לא העמידו אותה באור חיובי, כצעקות, אמירת דברים לא ראויים לשוטרים והיריקה עם יציאתה מהניידת.

61. באשר לטענה בדבר הניסיון לסטור לשוטר עודד, היריקה בפניו והבעיטה ברגליו, הרי שקיים קושי של ממש לסמוך ממצאים על גרסתו של השוטר עודד. ככלל, עדותו של השוטר עודד הייתה מתוך מגמה לצייר תמונה מחמירה אודות מעשי הנאשמת. בהקשר זה יצוין כי השוטר עודד אף ניסה להמעיט בעובדה כי הנאשמת עברה התקף אפילפסיה. ההתרשמות מעדותו הייתה כי הוא ראה בזה "הצגה" של הנאשמת. עיון בתצהיר שהוגש על ידו בהליך האזרחי מלמד כי כך אכן הוא התייחס לאירוע, שכן הוא ציין (סעיף 21 - נ/16): "אדגיש, כי התובעת (הנאשמת - א.ס.) ישבה יחד עם אחותה על שפת מדרכה קטנה... בגובה של 15 סנטימטר, ממנו נפלה באיטיות ארצה".

62. כאמור, גרסתו של השוטר עודד גם לא עלתה בקנה אחד עם עדותו של השוטר רפאל, כך לגבי סיבת העיכוב (ראו לעיל סעיף 22), כך לגבי ניסיון חטיפת תעודת הזהות (ראו לעיל סעיף 27) וכך לגבי התנהגותה של הנאשמת בנסיעה לתחנת המשטרה (ראו לעיל סעיף 47). דבריו בבית המשפט סתרו לעיתים את דבריו בהליך האזרחי, כך למשל, לגבי סיבת העיכוב (ראו לעיל סעיף 23). גרסתו בנוגע למה שארע בתוך החנות עומדת בחלקה בסתירה לעדותו של מר פיליפסון (ראו לעיל סעיף 21). צודק ב"כ הנאשמת כי העובדה שהשוטר עודד רשם בדו"ח הפעולה שלו (נ/9) כי הנאשמת תקפה את השוטר רפאל כשאין מחלוקת שהוא עצמו כלל לא הבחין בכך, היא בעייתית. יש גם צדק בטענת ב"כ הנאשמת בסיכומיו כי דברי השוטר עודד בתצהיר שמסר בהליך האזרחי ממנו עולה כי הוא עיין בתיק החקירה ולמד מתוכו דברים שונים (סעיף 14 לתצהיר - נ/16) שעה שהוא אמר להעיד בהליך הפלילי כנגד הנאשמת, היא עובדה מטרידה ובוודאי שיש בה כדי להשליך על קבלת גרסתו של השוטר עודד.

63. גם על עדותה של השוטרת הודיה לא ניתן לסמוך כל ממצא עבודתי. השוטרת הודיה סיפרה בעדותה כי הנאשמת ירקה לעברה וניסתה לתקוף את השוטרים עד שהיא נעצרה. היא הוסיפה כי הבחינה בנאשמת כשהיא מנסה לסטור לשוטר רפאל ויורקת לכיוון השוטר עודד. ואולם, לא זו בלבד שהשוטר רפאל העיד כי השוטרת הודיה הגיע רק לאחר השלב בו הנאשמת תקפה אותו (עמ' 17 לפרוטוקול, שורה 15); ולא זו בלבד שהיא העידה כי הנאשמת ניסתה לסטור לשוטר רפאל ולא העידה כי היא ניסתה לסטור לשוטר עודד ואף לא העידה כי הנאשמת בעטה בשוטר עודד; אלא שעדותה הייתה בלתי מהימנה בעליל. כשנדרשה לגרסת הנאשמת לפיה היא לא תקפה את השוטרים, היא צחקה וציינה כי אם היא הקדישה מזמנה לבוא לבית המשפט זה רק בגלל שהנאשמת תקפה אותה ואת שני השוטרים רפאל ועודד. זאת, כשלא נטען בשום מקום שהנאשמת תקפה אותה. כשנתבקשה להבהיר פשר אמירתה כי הנאשמת **תקפה** אותה כשהדבר לא נטען בשום מקום, גם לא על ידי בהודעתה (נ/12), השיבה כי הנאשמת **ניסתה לתקוף** אותה ואחר כך הוסיפה כי **גם תקיפה מילולית זו תקיפה**. לבסוף אמרה: "כשאומרים לך 'לך לעזאזל' בתור איש ציבור עם מדים, זה לא נראה מוגזם?" היא הוסיפה כי: "ניסתה או סטרה, ירקה לכיוון או לא ירקה - זה לא כל כך משנה לטעמי".

64. יתרה מזאת, השוטרת הודיה העידה בבית המשפט על האירוע בנחרצות ובוודאות רבה, זאת שעה שלפני חצי שנה, ביום 6.06.17, בעדותה בהליך האזרחי, אמרה: "אני לא זוכרת בדיוק את האירוע, אני מקריאה מההודעה" (עמ' 31 לפרוטוקול, שורה 16 - נ/16). ברי אפוא, כי לא ניתן לסמוך ממצא כלשהו על עדותה.

65. ולצד כל זאת, עומדת אי בחינת גרסתו של הקצין כפיר ניסים אשר לפי עדותו של השוטר עודד היה עד לאירוע התקיפה כנגדו בתחנת המשטרה (עמ' 30 לפרוטוקול, שורה 9). עובדה זו צוינה על ידי השוטר עודד כבר בהודעתו במשטרה (נ/10), והעובדה כי לא זומן למסור גרסה ולמתן עדות עומדת למאשימה לרועץ. ההלכה מקדמת דנא היא כי הימנעות בעל דין מלהביא עד או מלהציג ראיה רלוונטית המצויה בהישג ידו, ללא שניתן לכך הסבר סביר, מובילה למסקנה כי אילו הובאה הראייה על ידו, הייתה זו פועלת כנגדו (ראו: ע"א 465/88 **הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו**, פ"ד מה(4) 651 (1991); ע"פ 4844/09 **מסעאד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.05.10)). הדבר נכון מקל וחומר כאשר אי הבאת הראייה נעשית על ידי רשויות התביעה, שבידיה יכולות טובות יותר להעמיד את מלוא הראיות וקיימת ציפיה כי לא תמנע מלחקור ולחשוף בפני בית המשפט את מלוא חומר הראיות הפוטנציאלי, בין אם הוא תומך בגרסתה ובין אם לאו (ע"פ 3417/99 **הר-שפי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נה(2) 735 (2001)). אכן, המשטרה אינה חייבת להמשיך בחקירה ולהשיג ראיות מושלמות ודי לה להציג ראיות מספיקות (ראו: ע"פ 7320/07 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 13.05.09); ע"פ 2099/15 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.05.16)). ואולם במקרה זה עדותו של הקצין כפיר ניסים שונה במהותה מעדויות השוטרים, שכן הוא לא היה חלק מהאירוע, לא היה זה שביצע את העיכוב של הנאשמת ולא היה זה שהותקף על ידה לפי הטענה. מדובר בעד חיצוני לאירוע שעדותו עדיפה מעדות המעורבים באירוע, והי מקום לזמנו לחקירה ולגבות את גרסתו.

משלא הורם הנטל להוכיח את המיוחס לנאשמת יש לזכותה מהמיוחס לה.

על העיכוב והמעצר של הנאשמת

66. לצד כל האמור, לא ניתן לסיים פסק דין זה בלא התייחסות לאירוע כולו כמכלול - לעיכובה, למעצרה ולשחרורה של הנאשמת.

67. סעיף 1 לחוק המעצרים קובע עיקרון כללי לפיו אין לעצור או לעכב אדם מבלי הסמכה מפורשת בחוק לכך, וכי מעצרו או עיכובו של אדם צריך להיות בדרך שתבטיח באופן מרבי את כבודו של האדם ואת זכויותיו.

68. הזכות לחירות אישית הינה זכות האדם היסודית והחשובה ביותר המאגדת בתוכה מגוון זכויות אחרות ומשפיעה על מימושן (ראו: רע"א 4672/14 **גליק נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.01.15)). שלילת החירות האישית היא פגיעה קשה במיוחד, שכן "אין מידה ואין שיעור לערכה ולאורכה של חירות האדם" (בג"צ 5304/92 **פר"ח 1992 סיוע לנפגעי חוקים ותקנות למען ישראל אחרת נ' שר המשפטים**, פ"ד מז(4) 715, 765 (1993)). וראו גם: בג"צ 6055/95 **צמח נ' שר הביטחון**, פ"ד נג(5) 241 (1999)), ועיקרה של חירות הגוף היא החופש ממעצר. כל שלילה של חופש זה היא פגיעה בחירותו האישית של האדם. שוטר שמעכב אדם, ולולזמן קצר, מבלי שהתקיימו התנאים לעיכוב המפורטים בדין, פועל ללא סמכות, ופעולת העיכוב שביצע אינה חוקית. מכאן החובה להקפדה מלאה על כל תג ותג של הדרישות הצורניות והתוכניות, וודאי המהותיות, להפעלת סמכויות העיכוב והמעצר (ראו: ב"ש (מחוזי-ים) 4425/05 **כעאבנה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.04.05)).

69. מקרה זה הוא דוגמה מבוהקת, וגם מצערת ומטרידה, לזילות בזכות יסוד זו, לפגיעה בחירותו של אדם בניגוד לדין, בלא קיום הוראות הדין הנוגעות לעיכוב ולמעצר וללא הפעלת שיקול דעת.

70. כאמור, סעיף 67 לחוק המעצרים קובע כי עיכוב חשוד במקום, שגם בה יש שלילת חירות, תעשה רק מקום בו יש לשוט יסוד סביר לחשד כי אדם עבר עבירה, או כי הוא עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה. במקרה כזה הוא רשאי לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, במקום הימצאו. לשלילת חירות גדולה יותר - דרישה להילוות לתחנת המשטרה, יש צורך בהתקיימות שני תנאים: יסוד סביר לחשד שהאדם עבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהוא עומד לעבור עבירה כאמור בסעיף קטן (א) העוסק בעיכוב במקום; ושהזיהוי היה בלתי מספיק, או לא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו.

71. החשד הסביר הנזכר בסעיף 67(ב)(1) הוא "חשד ברמה גבוהה יותר מאשר יסוד לחשד 'סתם'. זוהי אפוא, רמת חשד ממשית, המקימה בסיס ל'הנחה' שהנעכב עבר עבירה; ואין די ברמה נמוכה הימנה; המקימה אך בסיס לחשד 'סתם', שרמת ודאותו אינה עושה אותו ל'סביר' בנסיבות" (יעקב קדמי, **על סדר הדין בפלייט**, חלק ראשון (2008), עמ' 6. וראו גם: ע"א (מחוז-י-ם) 5001/10 **בן גביר נ' אפרתי** (פורסם בנבו, 25.10.12)).

72. האירוע נשוא כתב האישום החל בהודעה על גניבה של תיק רפואי מקליניקה, תיק העוסק בטיפולים של הנאשמת. מדובר כאמור, בדף אחד בלבד שפורטו בו המועדים ותוכן הטיפולים שקיבלה הנאשמת. לא אדם אחר. בשל דף זה נשללה חירותה של הנאשמת והיא עוכבה על ידי השוטרים, לא רק במקום הימצאה אלא שהיא נלקחה לתחנת המשטרה. זאת, כשהותה של הנאשמת ידועה, לא הוכח ולא נטען כי לא ניתן היה לחקרה במקום, ולמעשה אף ללא כל בירור אודות החפץ הנגנב. כפועל יוצא מכך, גם מבלי להפעיל כל שיקול דעת. מהמשטרה, כמו מיתר רשויות המדינה, נדרש להפעיל את הסמכויות המסורות להם בתבונה ובשיקול דעת, ולהשתמש בהם במיומנות ובסבירות (ראו: ע"א 337/81 **בוסקילה נ' מדינת ישראל**, פ"ד לח(3) 337, 346 (1984)). הדבר נכון במיוחד שעה שמדובר בהפעלת סמכות שיש בה כדי לפגוע בזכות בסיסית כזכות החירות האישית (ראו: ת"פ (ת"א) 16830-09-15 בעניין **פלונית**).

73. הקצין מוחמד ציין בעדותו כי בכל מקרה בו נמסרת הודעה על גניבה למוקד המשטרה, ובכל מקרה שיש מי שמתלונן כנגד אדם על מעשה גניבה, מעכבים את החשוד לתחנת המשטרה (עמ' 51 לפרוטוקול, שורה 28). בהמשך ציין כי בכל חשד לעבירה מעכבים את החשוד לתחנת המשטרה (עמ' 52, שורה 4), והוסיף ואמר כי "לא חוקרים במקום, אף פעם" (שם, שורה 17). הוא הטעים זאת בכך ש "אין לנו היכולת לחקור במקום. יש לנו הרבה אירועים" (שם, שורה 22). מצב דברים זה, ככל שהוא אכן קיים, עומד בסתירה מוחלטת להוראות הדין ולפקודות המשטרה (כמפורט לעיל בסעיפים 29-30), כשיש לזכור שמדובר בפגיעה חמורה בזכות היסוד הבסיסית לחירות ולחופש תנועה. כאמור, לכל הפחות, מוטל על השוטרים לעשות בדיקה ראשונית ולהפעיל שיקול דעת, על מנת למנוע מקרים דוגמת מקרה זה וחמורים ממנו, של עיכוב אדם אך בשל תלונה שכלל לא נבדקה, עיכוב שבנקל יכול להגיע למעצר, בין היתר, ככל שהמעוכב מתנגד לעיכוב, התנגדות כדין לעיכוב בלתי חוקי, כבמקרה זה.

74. כאמור, השוטרים לקחו את הנאשמת ושללו את חירותה כשמגמת פניהם, כך לפי עדותם, להשכין שלום וליישב את ההדורים בין הנאשמת לבין הקליניקה. מקור סמכות זו לשלילת חירות הנאשמת למטרה זו, כלל לא הובהרה. גם כאשר הבינו שמדובר בטופס טיפולים של הנאשמת, הם המשיכו בשלילת חירותה של הנאשמת והמשיכו עמה בנסיעה למגרש הרוסים.

75. בשלב זה, כבר הפך העיכוב למעצר והנאשמת נאזקה בשל החשד לתקיפת שוטרים. ואולם על אף שהשוטרים סברו שמעשיה מצדיקים שלילת חירותה במעצר, היא שוחררה לחלוטין דקות ספורות לאחר מכן. זאת, למרות שמעדות השוטרים, למצער חלקם, עלה כי הם סברו כי נפילת הנאשמת הייתה "הצגה" (כך, למשל הצהיר השוטר עודד בהליך האזרחי (סעיף 21 - נ/16): "אדגיש, כי התובעת (הנאשמת - א.ס.) ישבה יחד עם אחותה על שפת מדרכה קטנה...בגובה של 15 סנטימטר, ממנו נפלה באיטיות ארצה". וכן הקצין מוחמד אמר בעדותו: בשלב מסוים עורכת הדין התקרבה לנאשמת, לחשה לה משהו באוזן, והנאשמת "עברה משיבה לשכיבה"). כך או כך, אין מחלוקת שהנאשמת כלל לא פונתה לבית החולים (כך עולה גם במפורש מכתב ההגנה של המשטרה בהליך האזרחי - סעיף 12 לכתב ההגנה - נ/15), אלא הלכה מהמקום עם אחותה. למעשה אפוא, בן-רגע שוחררה אותה אישה שאך דקות ספורות קודם לכן הייתה עילה למעצרה, על אף שלשוטרים היו מלוא פרטיה ודבר לא מנע מהם לזמנה לחקירה במועד אחר. הנה כי כן, בפועל הנאשמת נחקרה רק בחלוף כ-3 שבועות מאז האירוע, כשרק בחלוף שבועיים וחצי היא זומנה לחקירה (ת/3). האמנם כל כך קלה היא ההחלטה על שלילת החירות?

הגנה מן הצדק

76. בשולי הדברים אתייחס לטענה נוספת שהעלה ב"כ הנאשמת בסיכומיו. ב"כ הנאשמת עמד על כך שהגשת כתב האישום כנגד הנאשמת היה מעין "תביעה שכנגד" לאחר שהנאשמת הגישה תביעה אזרחית כנגד הקליניקה וכנגד המשטרה בשל האירוע נשוא כתב האישום. ברי, כי לוכך הם פני הדברים מדובר בשימוש פסול בהליכי משפט וברי כי הדבר עולה כדי הגנה מן הצדק כמשמעותה בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982. איני סבור כי הוכח ברמה מספקת כי הגשת כתב האישום נעשתה כתגובת נגד להגשת התביעה כנגד המשטרה, בפרט בשים לב שמדובר בטענה חמורה המייחסת למאשימה מניעים זרים בהחלטתה להגיש כתב אישום.

77. עם זאת, לא ניתן להתעלם מסדר המאורעות כפי שעמד עליהם ב"כ הנאשמת בסיכומיו. האירוע נשוא כתב האישום התרחש כאמור ביום 22.07.15. הנאשמת נעצרה ושוחררה לאלתר ללא שנחקרה (ועל כך עמדתי לעיל). השוטרים שנכחו באירוע לא נתבקשו למסור עדות עד ליום 10.08.15 אז הגיעה הנאשמת לחקירה, במסגרתה, לאחר ששטחה את טענותיה בדבר התנהגות השוטרים, היא אמרה לחוקרת כי בכוונתה לתבוע אותם (ת/1, שורה 149). אז, מיד בסיום חקירתה של הנאשמת (כפי שעולה מהשעה בה נגבתה ההודעה והשעה המצוינת במזכר נ/6) התקשרה החוקרת בזנאח לשוטרים ולשוטרת הודיה וזימנה אותם למתן עדות. לאחר מכן, ביום 11.01.16 הוגשה התביעה כנגד המשטרה בגין האירוע ונתבקשה דחייה להגשת כתב הגנה. ביום 6.04.16 הוגש כתב האישום כנגד הנאשמת, ובד בבד, למחרת ביום 7.04.16, הוגש כתב הגנה בהליך האזרחי. סדר האירועים מעורר אי נחת של ממש והוא יותר ממטריד.

כאמור אפוא, אני מזכה את הנאשמת מהעבירות שיוחסו לה בכתב האישום.

ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום.

המזכירות תשלח את פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, כ' טבת תשע"ח, 07 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.